

**ОБЕДИНЕНА
БЪЛГАРСКА
БАНКА**

A Member of NBG Group

Обединена Българска Банка
ул. "Света София" № 7
София 1040
БЪЛГАРИЯ
www.UBB.BG

**БЪЛГАРИЯ:
ТЕКУЩА СИТУАЦИЯ, ТЕНДЕНЦИИ И
ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ**

Март, 2002

- Дефицитът по текущата сметка нараства с 1.7% на годишна база за януари и достига USD 141 млн.
- Дефицитът по търговския баланс за януари е USD 92 млн. в резултат на спада на износа
- Външният дълг спада с USD 17 млн. за февруари и представлява 61.8% от БВП
- ИПЦ продължава възходящия тренд като нараства от 8.4% на годишна база за февруари на 9.2% на годишна база за март
- Промислените продажби отчитат намаление от 12% на годишна база за февруари
- Продажбите на дребно нарастват с 3.4% на годишна база за февруари
- Процентът на безработица намалява от 17.99% за януари на 17.89% за февруари
- Министерство на финансите покрива бенчмарка на МВФ за бюджетния дефицит за първо тримесечие
- Търговските банки отчита нарастване на печалбата за февруари

I. ВЪНШЕН СЕКТОР

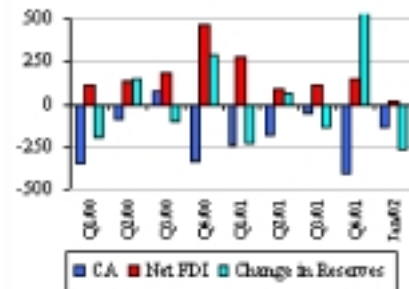
1. Текуща сметка

Дефицитът по текущата сметка нараства с 1.7% на годишна база за януари и достига USD 141млн.

По данни на Централната банка *нетният дефицит по текущата сметка* за януари възлиза на USD 141.1 млн. и отчита незначителен ръст от 1.7% на годишна база. Централната банка коригира данните за дефицита по текущата сметка за края на 2001г. от USD 877.9 млн. на USD 885 млн. Като процент от БВП дефицитът се запазва на 6.5%. Дефицитът по текущата сметка за януари се генерира в резултат на очакваното увеличение на отрицателното търговско салдо от стоки. Приходите от ски-туризма също са под очакванията, а общият им размер спада с 13.7% на годишна база, въпреки нарасналия интерес към зимните курорти. От друга страна, салдото по текущата сметка е повлияно положително от по-ниските лихвени плащания по външния дълг. *Капиталовата и финансовата сметки* отчитат излишък от USD 62.4 млн. за януари. За същия период платежния баланс е повлиян в значителна степен от отрицателното салдо от USD 153.1 млн. за статистически грешки и пропуски, произтичащи от неотчетени навреме данни за вноса и за входящите парични потоци по финансовата сметка. Данните показват също продължаващото намаление на преките чуждестранни инвестиции. В края на януари *нетните преки чуждестранни инвестиции* са в размер на USD 22 млн. и спадат повече от шест пъти на годишна база. Спадът се дължи най-вече на високата база за януари на предходната година формирана от USD 135 млн. получени за лиценза на GSM оператора. Но дори и при елиминиране влиянието на постъпленията по продажбата на GSM, *нетните чуждестранни инвестиции* остават два

пъти по-ниски в сравнение със същия период на предходната година.

Платежен баланс, USD млн.

Сумата отнесена по *статията грешки и пропуски* също е голяма, USD 231.8 млн. и оказва негативно влияние върху дефицита по платежния баланс.

2. Търговски баланс

Дефицитът по търговския баланс за януари е в размер на USD 92 млн. в резултат на намаляващия износ

В края на януари *търговският баланс* отчита дефицит в размер на USD 92 млн. и нараства с 15.3% на годишна база. Износът запазва нисходящия тренд от последните месеци на предходната година и намалява с 6.9% на годишна база. Централната банка отчита, че спадът в износа се дължи в голяма степен на ценовия ефект, задържан от ниските цени на металите. По-слабото търсене в ЕС също се отрази неблагоприятно на търговския баланс поради свития износ за страните от евро-зоната. Вносът намалява с 3.2% на годишна база за януари поради по-ниските цени на петролните продукти.

3. Външен дълг

Външният дълг спада със USD 17млн. и достига до 61.8% от БВП

По данни на Министерство на финансите, в края на февруари *външният дълг* спада със USD 17 млн. и достига до USD 8,416 млн. Дългът възлиза на 61.8% от прогнозния БВП за 2002. Постигнатото намаление е

повлияно от валутния курс по отношение на доларовата стойност на дълга. Задълженията към МВФ нарастват с USD 20 млн. поради първия транш от новото две-годишно споразумение, подписано през февруари. Салдото по външния дълг намалява с USD 451 млн. или с 5% на годишна база. В края на февруари *вътрешният дълг* нараства с 11% на годишна база, но като относителен дял се запазва почти непроменен, на ниво 6.1% от БВП.

II. РЕАЛЕН СЕКТОР

1. Инфлация

ИПЦ запазва негативен тренд на развитие и нараства от 8.4% на годишна база за февруари на 9.2% на годишна база за март

От началото на годината индексът на потребителските цени (ИПЦ) продължава да поддържа възходящ тренд главно поради нарастване на непреките данъци. По данни на Националния статистически институт, ИПЦ нараства от 8.4% за февруари на 9.2% за март на годишна база в резултат на нови акцизи върху цигарите и алкохола. Групата на цигарените продукти и алкохола отчита значителен ръст на цените от 10.6% на месечна база и бе основният фактор за месечната инфлация от 0.8%. По-високите цени на горивото също допринасоха за месечната инфлация посредством нарастването на цените на транспортните услуги с 1.1% на месечна база. Сезонните фактори не оказват влияние точно в този период, тъй като цените на хранителните продукти не оказват влияние върху общия индекс доколкото запазват относително стабилно равнище. Нарастването при тях е незначително и е само 0.2% на месечна база. Натрупаната инфлация от началото на годината достига 5.2% и надхвърля в значителна степен прогнозата от 3.5% за 2002г. През следващите няколко месеца

очакваме сезонните фактори да оказват свиващо въздействие върху цените, но повишението на цените на енергията и телефоните, както и колебанията при цените на петрола вероятно ще поддържат нивото на инфлацията на относително високи равнища.

Динамика на цените (Jan/99-Mar/02)

Министерство на финансите обяви, че годишната прогноза за инфлацията по базисния сценарий на МВФ за макро-рамката на България се очаква да бъде коригирана на 6%. МВФ също потвърди принципните си намерения за коригиране на прогнозата за годишна инфлация от 3,5% на 6% за тази година. МВФ ще дискутира макроикономическата рамка на България през май и дотогава няма да бъдат вземани никакви официални решения. Въпреки високите стойности за инфлацията за първо тримесечие, нейният негативен ефект върху конкурентоспособността се очаква да бъде ограничен. Годишният инфлационен диференциал спрямо евро-зоната нараства с 6.7 процентни пункта за март, което вероятно ще се отрази на реалния валутен курс към EUR, но ще е с неутрален ефект спрямо конкурентоспособността, доколкото по-голямата част от инфлацията произтича от непреките данъци. Очакваме данъците да са неутрални към износа и да имат симетричен ефект спрямо вносните стоки, които се конкурират с местното производство. Отражението на инфлацията върху реалните доходи, еластичността на данъците и очакванията за задържане

нивото на инвестициите ще оказват негативен ефект върху икономиката.

Нашите очаквания: вероятно ще се стигне до промяна в прогнозите за годишната инфлация тъй като инфлацията за март на годишна база достига 9.2% . Очакват се нови регулации при цените на телефонните и на енергийните услуги. Покачването на международните цени на петрола е фактор, който ще доведе до увеличаване на запасите от горива. От друга страна летния период обичайно се характеризира с високи равнища на дефлация. Ниското вътрешно търсене също е фактор, който води до запасяване и вероятно ще ограничи нарастването на инфлацията до края на годината. Като цяло можем да очакваме годишна инфлация на равнище около 6-7%.

2. Промислени продажби

Промислените продажби продължават да намаляват и отчитат спад от 12% на годишна база за февруари

През февруари *индексът на промислените продажби* продължава да намалява и отчита спад от 12% на годишна база. НСИ коригира данните за спада на продажбите за януари от 6.9% на годишна база на 8.2% на годишна база. Статистическият институт промени теглата на отраслите в промишлеността на база на относителния им дял в добавената стойност за 1997г. с нови – базирани на дела в брутната добавена стойност за 1999г. Новите тегла подобряват качеството на статистиката, която даваше значителни отклонения спрямо данните за БВП. Спадът в основните отрасли на промишлеността продължава и през март. Ниските реални доходи на населението, както и бавното възстановяване на позициите на външните пазари ще са главните фактори за развитие

на продажбите в краткосрочен план. Нарастването на запасите поддържа ръста на производството с 0.1% над равнището за март на предходната година. Натрупването на запасите се основава на несъответствието между очакванията за продажбите и реалното търсене на произведената продукция и можем да очакваме забавяне в тренда на производството с лаг от около 1-2 месеца.

Промислени продажби

3. Продажби на дребно

Продажбите на дребно нарастват с 3.4% на годишна база за февруари

Въпреки тенденцията на спад в промишления сектор, *индексът на продажбите на дребно* нараства с 3.4% на годишна база за февруари. Индексът отчита бързо възстановяване след отчетеното забавяне за предходния месец. Нарастването на бюджетните заплати с 5%, изплатени в края на януари даде тласък в търсенето и е главният фактор за растежа на дребновия пазар. Индексът на продажбите на едро поддържа отрицателни годишни стойности поради по-слабото търсене за търговско посредничество, но спадът от 9.1% за януари бе намален до 1.3% за февруари.

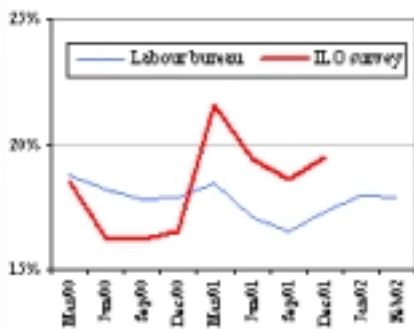
4. Безработица

Процентът на безработица спада леко от 17.99% за януари на 17.89% за февруари

По данни на Държавната служба по заетостта *процентът на безработица*

намалява леко от 17.99% за януари на 17.89% за февруари. Процентът намалява с 0.7 процентни пункта спрямо равнището му за същия месец на предходната година. Според данните на алтернативното изследване за заетостта и безработицата, базирано на методологията на ILO, процентът на безработицата за декември 2001г. е 19.5% поради повишаване на възрастовата граница на населението и поради емигрантската вълна от 1991г., когато работната сила е оценявана и за последен път. Процентът нараства до около 20.5% за март по сезонни причини. Намаляването на броя на регистрираните безработни с 0.6% за февруари бе сред добрите сигнали за тенденциите в реалния сектор от началото на годината. По-топлото време през февруари повлия положително върху процента на безработицата поради осигуряване на заетост в строителството. През следващите месеци, индексът ще се влияе от благоприятните сезонни фактори за селското стопанство, туризма и строителството. Реформите в публичния сектор ще оказват обратно въздействие, доколкото се очакват съкращения в секторите на отбраната, образованието и здравеопазването.

Безработица

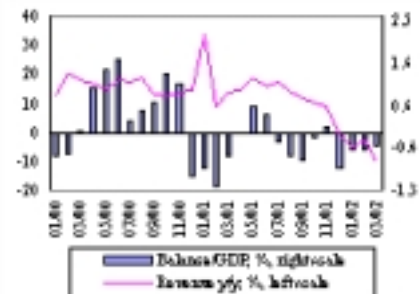
III. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Министерство на финанси покри бенчмарка за бюджетния дефицит на МВФ за първо тримесечие

Министерство на финансите отчете, че бюджетният дефицит за първо тримесечие

е в съответствие с бенчмарка на МВФ за бюджетния дефицит за първо тримесечие, който е BGN 138 млн.(EUR 70 млн.). Изчислен в съответствие с дефиницията на МВФ, *бюджетният дефицит* за първо тримесечие на 2002г. бе в размер на BGN 102.9 млн. Министерство на финансите оповести също, че централният бюджетен дефицит се подобрява в значителна степен в сравнение със същия период на предходната година, преди да обяви официалната бюджетна статистика. В предишните си отчети за периода януари-март бе отчетено подобряване по отношение на номиналните бюджетни цели в резултат на инфлацията породена от данъците. В същото време реалните приходи са все още по-ниски в сравнение с приходите отчетени за същия период на предходната година. Министерство на финансите ще приеме и план за фискална децентрализация на общините и ще предложи механизъм за определяне на общинските фискални зони, оценявани на около BGN 90 млн.

Бюджетен дефицит

IV. ПАРИЧЕН СЕКТОР

1. Парични агрегати

През март паричните агрегати остават над равнищата отчетени за същия период на предходната година. *Паричното предлагане (M3)* нараства със 17.6% на годишна база и само с 0.2% на месечна база за март. Относителният дял на левовия компонент в M3 е 55.6% в края на март спрямо 54.7% за март на предходната година. *Паричният мултипликатор*

нараства от 2.95% за февруари на 3.03% за март. Съотношението пари извън *банките/депозити* все още е с високи стойности 32.5% в края на март, 33.1% в края на февруари 2002г. и 30.7% за месец март на предходната година.

2. Вътрешен кредит

Салдото по вътрешния кредит нараства с 3.1% на месечна база за март. Кредитите на частните предприятия нарастват леко с 1.1% на месечна база и възстановяват тренда си от предходната година. Кредитите за домакинства отчитат значителен ръст от 20.2% на месечна база и също поддържат възходящ тренд. На годишна база, салдото по кредитите отчита значителен ръст от 22.6% в резултат на нарастването в сектора на домакинствата от 29.7% на годишна база и 24.2% на годишна база за сектотора мна частните предприятия.

V. БАНКОВ СЕКТОР

Печалбата натърговските банки нараства

По данни на Централната банка, нетният резултат на банковия сектор в края на февруари възлиза на BGN 47.3 млн. и отчита ръст от 82.4% на месечна база. Общата сума на активите на кредитните институции спада на BGN 12.286 млрд. в края на февруари от BGN 12.340 млрд. за края на януари. В края на февруари общата сума на депозитите в банковия сектор възлиза на BGN 9.590 млрд. и намалява с 0.28% на месечна база. През месеца кредитната активност на банките нараства. Задълженията към икономическите агенти на банките възлизат на BGN 4.267 млрд. като нарастват с 0.98% на месечна база. Най-значимото нарастване се отчита при кредитите за домакинствата и населението, със 1.67% на месечна база, като общата им

сума възлиза на BGN 848.6 млн. Кредитите за частни фирми нарастват с 1.08% и възлизат на BGN 3.256 млрд. Трите най-големи банки Булбанк, ОББ и ДСК запазват лидерските си позиции в сектора като тяхната печалба представлява 54.13% от печалбата за цялата банкова система. В края на февруари тази група банки държи 46.07% от активите на банковия сектор, а предоставените от тях кредити са 33.46% от предоставените кредити в банковия сектор.

Централната банка внесе в Парламента предложения за промени в Закона за банките, които ще доведат до затягане на режима по отношение на банковите акционери. В съответствие с предложените промени Банковият надзор на БНБ ще изисква удостоверяване на произхода на средствата на акционерите с делово участие над 3%, вместо действащите в момента 5%. Тази мярка е насочена главно към офшорните акционери и произтича от ангажиментите на БНБ по контрола върху “прането на пари” и свързаните с това операции. Останалите промени са свързани с отпадането на изискването към банковите мениджъри за задължително юридическо или икономическо/финансово образование. Новите текстове признават всички видове висше образование. Изискванията за банков опит се запазват.

Интерпретираната в бюлетина цифрова информация е осигурена от надеждни институционални източници и Обединена Българска Банка не може да се ангажира официално с прецизността и пълнотата на използваните данни. Този материал не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти. Повече информация по темата на предложеното изследване можете да получите при допълнително поискване. За контакти: Гл. Икономист Петя Цекова тел. (359 2) 9854 2288 e-mail cekova_p@sof.ubb.bg, анализатор Надежда Рачева тел. (359 2) 9854 2289 e-mail racheva_n@sof.ubb.bg